

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Сергій РЯБОКІНЬ

«05» березня 2025 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОБОЧУ НАВЧАЛЬНУ ПРОГРАМУ
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ЇЇ РОЗРОБКИ**

Обговорено та схвалено

на засіданні Педагогічної ради коледжу

(Протокол № 2 від 05.03.2025 року)

Берестин, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про робочу навчальну програму та методичні рекомендації до її розробки складено відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Берестинському фаховому педагогічному коледжі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, рішень науково-методичної ради, наказів директора щодо організації освітнього процесу. Його метою є унормування змісту, обсягів, послідовності та організаційних форм вивчення освітніх компонентів здобувачами освіти, а також форм і засобів поточного і підсумкового контролю знань.

1.1. Робоча навчальна програма – нормативний документ закладу фахової передвищої освіти, який розробляється і затверджується у порядку визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у коледжі.

1.2. Робоча навчальна програма за своїм змістом є документом, що визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки, алгоритм вивчення навчального матеріалу освітнього компонента з урахуванням міждисциплінарних зв'язків, що виключає дублювання навчального матеріалу при вивченні спільних для різних курсів проблем, необхідне методичне забезпечення, складові та критерії оцінювання знань здобувачів освіти.

1.3. Робоча навчальна програма як нормативний документ, який закладає «ідеологію» змісту освіти та організації освітнього процесу, визначає навчально-методичні засади діяльності циклової комісії; на її основі розробляються навчально-методичні комплекси для самостійного вивчення освітнього компонента, інші матеріали методичного характеру, що забезпечують успішне опанування програмного матеріалу.

1.4. Програма визначає місце і значення освітнього компонента, його загальний зміст та вимоги до результатів навчання. Програма є складовою державного стандарту фахової передвищої освіти або освітньо-професійної програми.

1.5. Програма освітнього компонента розробляється на основі освітньо-професійної програми.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ТА ПРОГРАМИ ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1. Загальний обсяг робочої навчальної програми складає від 5 до 20 сторінок з урахуванням обсягу освітнього компонента.

Складові робочої навчальної програми. Робоча навчальна програма розробляється у визначеній послідовності за такою структурою (зразок титульного аркуша див. у додатку 1):

1. Опис освітнього компонента
2. Мета та завдання освітнього компонента
3. Програма освітнього компонента
4. Структура освітнього компонента
5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять
6. Самостійна робота
7. Індивідуальні завдання
8. Методи навчання
9. Методи контролю
10. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти
11. Методичне забезпечення
12. Перелік питань, що виносяться на підсумкові (поточні) контролі
13. Рекомендована література (базова і допоміжна)
14. Політика доброчесності
15. Інформаційні ресурси
16. Силабус

2.2. У структурі робочої навчальної програми освітнього компонента рекомендуємо передбачати наявність таких складників:

- Загальна інформація: назва освітнього компонента, заклад фахової передвищої освіти, циклова комісія, освітньо-професійна програма, інформація про погодження та затвердження, мова навчання;
- Розробник (и) – викладач чи викладачі, які розробили робочу навчальну програму;
- Мета вивчення освітнього компонента;
- Обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами освітнього компонента;
- Статус освітнього компонента: обов'язковий чи вибірковий.
- Передумови для вивчення освітнього компонента, відповідно до формату, визначеного Педагогічною радою коледжу (наприклад, перелік освітніх компонентів, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання тощо);
- Очікувані результати навчання з освітніх компонентів;
- Критерії оцінювання результатів навчання;
- Засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування;
- Програма освітнього компонента: основні теми, у тому числі (за наявності) теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтована тематика індивідуальних та/або групових завдань;
- Форми поточного та підсумкового контролю;
- Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає освітній компонент;
- Рекомендовані джерела інформації.

2.3. Зміст розділів робочої навчальної програми

2.3.1. Опис предмета освітнього компонента. Інформація по цьому розділу оформлюється у формі таблиці, яку наведено нижче. У ній вказуються кількість кредитів, модулів, змістових модулів, галузь знань, шифр та назва напрямку, освітньо-кваліфікаційного рівня (ступеню) і спеціальності, рік підготовки,

семестр, кількість годин відведених на лекційний і лабораторно-практичний курс, вид контролю (залік або іспит).

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів –	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов’язковий (або вибірковий)	
Модулів –	Спеціальність	Рік підготовки	
Змістових модулів –		-й	-й
		Семестр	
		-й	-й
Загальна кількість годин –		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних –Самостійної роботи –	Освітньо-кваліфікаційний рівень (освітньо-професійний ступінь):		
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю:	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/3–2/3

2.3.2. Мета та завдання освітнього компонента

Для обов'язкових освітніх компонентів у цьому пункті варто стисло зазначити місце освітнього компонента в освітній програмі. Зокрема, тут можуть бути наведені визначені освітньою програмою компетентності та

програмні результати навчання, для формування яких використовується освітній компонент.

Для вибірових освітніх компонентів може бути наведено коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення освітнього компонента.

2.3.3. Програма освітнього компонента

У цьому розділі необхідно надати теми змістових модулів та теми лекцій, які в них викладаються. Також має бути представлено орієнтовний перелік питань, що виносяться до тем.

2.3.4. Структура освітнього компонента

Подається розподіл навчального часу за формами навчання та видами занять відповідно до робочого навчального плану. Тематичний план освітнього компонента структурується за семестрами, змістовими модулями й темами.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1 (назва)						
Тема 1 назва						
Тема 2 назва						
Разом за змістовим модулем 1						
Змістовий модуль 2 (назва)						
Тема 1 назва						
Разом за змістовим модулем 2						
Змістовий модуль 3						
Тема 1 назва						
Разом за змістовим модулем 3						
Змістовий модуль 11						
Усього годин						

2.3.5. У розділі «Теми семінарських занять» необхідно подати орієнтовний перелік семінарських занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

2.3.6. У розділі «Теми практичних занять» необхідно подати орієнтовний зміст практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

2.3.7. У розділі «Теми лабораторних занять» необхідно подати орієнтовний зміст лабораторних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

2.3.8 Самостійна робота здобувача освіти передбачає опрацювання навчального матеріалу лекційних занять; підготовку до практичних занять; виконання практичних завдань протягом семестру, а також самостійне опрацювання навчального матеріалу до окремих модулів або тем у вільний від аудиторних занять час.

У розділі «Самостійна робота» необхідно вказати форми та зміст навчального матеріалу, що є предметом самостійного опрацювання здобувачами освіти.

Ці години повинні збігатися із указаними в таблиці «Структура освітнього компонента». Навчальний матеріал освітнього компонента, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносять на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1		
2		
	Разом	

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача освіти, визначається навчальним планом і становить не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретного освітнього компонента.

Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи здобувачів освіти визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретного освітнього компонента, його місця, значення і дидактичної мети у реалізації освітньо-професійної програми.

2.3.9. Розділ «Індивідуальні завдання». Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою індивідуально-консультативної роботи викладача зі здобувачем освіти, яка здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань.

У розділі необхідно розкрити форми організації індивідуально-консультативної роботи з освітнього компонента та її тематику. У робочій навчальній програмі представлено у вигляді графіка з визначенням виду навчальної роботи та часу її проведення.

У робочій програмі зазначають назву ІНДЗ, його обсяг, коротку характеристику змісту й вимог до виконання та оцінювання. Якщо передбачено курсові роботи, то в цьому пункті слід навести їх тематику та загальну характеристику.

Розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи та домашні завдання можуть бути індивідуально навчально-дослідним завданням, тільки якщо вони заплановані робочим навчальним планом на навчальний рік.

2.3.10. У розділі «Методи навчання» необхідно представити навчальні технології, що використовують викладачі на лекційних, лабораторно-практичних, семінарських заняттях з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти при вивченні освітнього компонента (наприклад, проблемні лекції, мінілекції; лабораторні дослідження, розв'язування задач або творчих завдань, проведення лабораторних дослідів, робота в Інтернет; складання графічних схем, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейси, презентації, рольові ігри, дидактичні ігри, банки візуального супроводження освітнього процесу тощо).

Загальноприйняті у сучасній педагогічній науці методи навчання прийнято розрізняти:

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемний;
- частково-пошуковий (евристичний);
- дослідницький.

2. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні.

3. За організаційним характером навчання методи:

- організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- контролю та самоконтролю у навчанні;
- бінарні (подвійні) методи навчання.

2.3.11. Розділ «Методи контролю» має містити викладення змісту та критерії оцінювання знань здобувачів освіти, а саме – перелік різних видів навчальних робіт, що зобов'язаний виконати здобувач освіти під час проведення поточного, підсумкового модульного контролів, самостійної роботи, індивідуальних завдань та критерії їх оцінювання.

2.3.12. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти.

У розділі вказується максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти при виконанні певних видів навчальної роботи в розрізі модулів із зазначенням балів за поточну успішність та підсумкового модульного контролю.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- іспити;
- комплексні іспити;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

2.3.13. Рекомендована література складається з базової і допоміжної літератури.

До базової літератури варто відносити нормативні документи, базові вітчизняні, найкращі зарубіжні підручники та навчальні посібники з урахуванням їх наявності в бібліотеці коледжу.

У список допоміжної літератури відносяться різні довідкові, періодичні видання, наукові монографії, статті, методичні рекомендації тощо відповідної тематики. Рекомендована література повинна бути оформлена згідно вимог ДСТУ 7.80:2015

2.3.14. Інформаційні ресурси мають містити нормативну базу, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо.

2.3.15. Основною складовою для конкретного освітнього компонента є силабус.

Силабус містить загальну інформацію, місце освітнього компонента в освітній програмі, цілі та зміст, результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання; порядок навчання та викладання, форми та критерії оцінювання результатів навчання, ресурсне забезпечення.

Розробляється силабус на засадах освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми підготовки фахівця та відповідного навчального і робочого навчального планів, з урахуванням логічної моделі викладання освітнього компонента.

3. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Робоча навчальна програма ухвалюється на засіданні циклової комісії і затверджується головою циклової комісії.

Титульна та друга сторінки робочої навчальної програми оформлюються відповідно до наведеного зразка (див. Додаток). Вказуються розробники програми (П.І.Б., категорія, посада), номери протоколів та дати затвердження на засіданні циклової комісії.

4. РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Робоча навчальна програма освітнього компонента має розроблятися як окремий документ в електронній та паперовій формі і зберігатися у навчально-методичному кабінеті. Робоча навчальна програма вибіркового освітнього компонента має бути доступна здобувачам освіти на момент здійснення вибору освітнього компонента на наступний навчальний рік.

4.2. Робоча навчальна програма освітнього компонента має затверджуватись у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу в коледжі.

4.3. Доцільно передбачати попереднє обговорення робочих навчальних програм освітнього компонента членами груп забезпечення освітніх програм, для яких відповідний освітній компонент є обов'язковим, погодження їх головами робочих груп.

4.4. Поточні зміни до робочої навчальної програми, що стосуються уточнень системи контролю та оцінювання знань, планів семінарських (практичних, лабораторних) занять, тематики рефератів та курсових робіт, переліку основної і додаткової літератури, за необхідності, можуть вноситися щорічно до початку навчального року і затверджуватися на засіданні циклової комісії.

4.5. Робоча навчальна програма підлягає обов'язковому перегляду і перезатвердженню (упродовж двох місяців): після затвердження нової редакції освітньо-професійної програми, внесення змін до навчального плану, що стосуються цього освітнього компонента; до початку навчального року.

4.6. При затвердженні робочої навчальної програми, вона перевіряється заступником директора з навчальної роботи на відповідність навчальному плану, типовій (тимчасовій) навчальній програмі дисципліни та вимогам даного Положення.

Додаток 1

Зразок титульного аркуша робочої навчальної програми

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор

_____ серпня 20____ року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

_____ (назва)

шифр та найменування галузі знань _____
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність _____
(код та найменування спеціальності)

Освітньо-професійна програма _____
(назва)

20___/20___ навчальний рік

*Зразок другого аркуша
робочої навчальної програми*

Робоча програма _____ для здобувачів освіти
(назва освітнього компонента)

за спеціальністю _____

Розробник: _____
(вказати автора, його посаду, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії

Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Голова циклової комісії _____ (_____)
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні науково-методичної ради Берестинського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

«___» _____ 20__ року

Голова робочої групи освітньо-професійної програми (назва)

_____ (ім'я, прізвище)